

СЛОВОСКЛАДАННЯ ЯК ОСНОВНИЙ СПОСІБ СЛОВОТВОРУ НЕОЛОГІЗМІВ В АНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ

Розвиток мови зумовлено в значній мірі розвитком його словотвірної системи, становленням нових словотвірних моделей, зміною існуючих, збільшенням або зменшенням їхньої продуктивності і багатьма іншими факторами словотвірного процесу.

Під словотвором розуміють правила створення мовних одиниць за певними моделями і схемами, систему способів і засобів творення нових слів (Костомаров, 2009). Лексична функція словотворення принципово еволюційна та спрямована на зміну мови (Кулинич, 2011).

Основне завдання словотвору полягає у вивченні формальних, семантичних, генетичних і інших закономірностей та особливостей утворення нових лексичних одиниць, що виникають в процесі розвитку мови, який є своєрідним барометром суспільного розвитку, чутливо реагує на найменші зміни в науковій, політичній та інших сферах життя суспільства. Словотвір відіграє важливу роль з точки зору когнітивної лінгвістики, оскільки це процес цілком орієнтований на комунікацію, на передачу знань про світ, на структурування тих елементів навколишнього світу, які в процесі діяльності суб'єкт виділив і які опанував.

Продуктивний словотвір неологізмів знаходиться в повній відповідності з загальними тенденціями продуктивного словотворення сучасної англійської мови. Найбільш використаними постають морфологічні способи словотворення – транспозиція, суфіксація, словоскладання, складнопохідні моделі для створення оригінальних і неповторних авторських лексичних одиниць. Більшість неологізмів це похідні слова, деривати.

Одним з найдавніших, універсальних і поширених способів словотворення в англійській мові є словоскладання, яке не втратило своєї активності і в даний час: більше третини всіх новоутворень в сучасній англійській мові – складні слова. Серед складних неологізмів в цілому переважають двокомпонентні одиниці.

Основними моделями вважаються такі: $N + N = N$; $A + N = N$, де N – це іменник, A – прикметник.

За структурою компонентів складні одиниці, композити, діляться на наступні типи (Алиаскарова, 2006):

а) складні слова, утворені з простих основ: *affinity card, asset management, bailout loan, body-scanner, Cadbury Code, card-member, blue-hot*.

Blue-hot – «те, що має відношення до обурення активістів про результати президентських виборів»: *The recall is a blue-hot issue; And of course, Dean is the blue-hot candidate* (Liz Marlantes, «How anger over Florida recount still roils politics» The Christian Science Monitor, September 18, 2012).

б) складнопохідні слова: *active system, ambient house, black economy, conductive education, electronic democracy, imperial-overstretch*.

Neighbor spoofing – «поява помилкового ідентифікатора абонента, що використовується шахраями при здійсненні дзвінка, в локальній зоні абонента»:

Apparently, the scammer used a technique called «neighbor spoofing». The caller ID of such calls matches the area code and the first three digits of the recipient's phone number, which is more likely to be answered than calls that simply match the area code (Rob LeFebvre, «FCC may fine robocall spammer \$ 120 million for illegal spoofing» Engadget, June 22 2017).

в) складноскорочені слова: *piconet* (об'єднання префікса *pico-* «дуже маленький» з іменником *network*): *In normal operation, Bluetooth-enabled devices search for other units and configure themselves into small networks on an impromptu or ad-hoc basis. Two to eight Bluetooth units sharing the same channel form a piconet with one unit acting as the master* (Warren Webb, «Bluetooth vendors bite the bullet», EDN, March 29, 2016).

г) лексикалізація синтаксичних утворень: *office-park dad, just-in-time politics, cord never*.

Just-in-time politics – «форма політики, де спеціальні коаліції будуються навколо проблем замість партій або ідеологій»: *Ward 6 Councillor Irene Jones (Etobicoke-Lakeshore) said the last-minute release of the sweeping report put residents and community groups across the city into a needless panic .... I find myself frustrated by the just-in-time politics we practise here on a daily basis* (David Nickle, «Report on selling city assets sits on official's desk», Mirror-Guardian.com, June 12, 2015).

Перетворення словоскладання в продуктивний спосіб словотворення можна певною мірою пов'язувати і з прагненням до мовної економії, з семантичною смістю композитів. Не випадково, що цей спосіб починає займати чільне місце в багатьох мовах.

Ще одним поширеним способом утворення неологізмів в англійській мові є телескопи, тобто процес, при якому нове слово виникає з злиття повної основи одного слова з скороченою основою іншого або ж з злиття скорочених основ двох слів. Значення такого нового слова в більшості випадків містить сумарне значення обох своїх складових. Іноді це сумарне значення складається з суми повного лексичного значення першого або другого компонента і граматичного значення іншого. Однак такі випадки не дуже поширені, а тому не викликають особливого інтересу (Омельченко, 2013).

Особливістю телескопізмів є той факт, що значення більшості з цих слів неможливо визначити поза певного контексту.

Найбільш продуктивними моделями телескопії є такі, як:

а) *ab + cd > ab / cd* (складання першого і другого слів): *gen + politics > genopolitics* («вивчення генетичної основи політичних дій і відносин»): *The two did not realize it at the time, but they would soon reinvent themselves and help found the new field of genopolitics* (Richard Monastersky, «The Chronicle of Higher Education», October 3, 2015).

б) *ab + cd > ac* (поєднання початкового фрагмента першого слова з початковим фрагментом іншого слова): *Myc-net (mycorrhizal + network)* – «симбіотична мережа зв'язків між корінням дерев і грибами, які дозволяють деревам ділитися поживними речовинами»: *Researchers have found that mycorrhizae can actually bind trees into a community by facilitating the transfer of nutrients among them. And experiments with saplings have even shown that sugar can be traded via the myconet* (Scott K. Johnson, «Guilds of trees share their sugar» *Arts Technica*, April 15, 2016).

с) ab + cd> ad (поєднання початкового фрагмента першого слова з кінцевим фрагментом другого слова): *Spin + English*> *Spinnish* («мова, якою користуються політтехнологи, експерти зі зв'язків з громадськістю, преса» (забезпечує подачу інформації в ЗМІ з потрібної точки зору)): *Spinnish could be a spinoff of spin doctor, since it is described as ostensibly neutral language used to manipulate, slant or otherwise alter the public's perception of an event* (Lew Gloin, «Love it or hate it, it's colloquial», *The Toronto Star*, November 26, 2015).

d) ab + cd + ef> acf (поєднання початкового фрагмента першого слова з початковим фрагментом другого слова і кінцевим фрагментом третього слова): *Minnesota + Wisconsin + Iowa*> *Minnewisowa* («політична організація американських штатів Міннесота, Вісконсін і Айова»): *Republicans will convene in Minneapolis, the largest city in Minnewisowa* (George F. Will, «Keeping Score on Tuesday» *Washington Post*, November 5, 2015).

Таким чином, компактність і лаконічність слів, утворених за допомогою телескопії і словоскладання, прискорюють темп мови без шкоди для її логіко- і ефективно-комунікативної функції, сприяють подальшому розширенню сфери дії цих способів словотворення не тільки в сучасній англійській мові, але і в багатьох інших європейських мовах, що свідчить про тенденцію універсалізації та раціоналізації.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Алиаскарова, Г. Ф. (2006) Сравнительный анализ неологизмов в современном русском и немецком языках. *Вестник Саратовского государственного технического университета*. № 4. С. 65–73.
2. Костомаров, В. Г. (2009) Языковой вкус эпохи. СПб. 147с.
3. Кулинич, М. А. (2011) Телескопное словообразование как источник неологизмов. *Системные связи в лексике и грамматике германских языков*. Самара. С. 65–71.
4. Омельченко, Л. Ф. (2013) Телескопійні слова сучасної англійської мови та їх структурно-семантична характеристика. *Збірник Львівського університету. Іноземна філологія*. Л.. Вип. 15. С.76–83.
5. Neologisms – a Dictionary of Findable Words and Phrases [Електронний ресурс]. URL : <http://pages.zoom.co.uk/leveridge/dictionary.html>.

*Соколова Владислава
Вінниця*

КАУЗАТИВНІ КОНСТРУКЦІЇ З КОНКРЕТИЗАЦІЄЮ СЕМАНТИКИ ОБ'ЄКТА КАУЗАТИВНОЇ СИТУАЦІЇ (на матеріалі англійської та української мов)

1. Каузативність – це лінгвістична категорія, яка властива дієсловам і відображає причинно-наслідковий зв'язок між подіями, фактами та станами (Залужна, 2019, с. 12). Термін «каузативна ситуація» (далі КС) є базовим поняттям категорії каузативності. Ця ситуація має складатися мінімум з двох